

Materialismi, idealismi ja skitsofreeninen ajattelu: lyhyt kommentti Hannu Lauermalle

Lienee hyödytöntä jatkaa ajatustenvaihtoa koska ajatukseni menevät risiittiin kollega Lauerman kanssa ja edustan vähemmän biologista näkemystä ihmismielestä kuin hän. Haluan silti oikaista muutaman Lauerman vastineen väitteen ennen kuin lopetan omalta puoleltani tämän ontuvan ”dialogin”.

Ensiksi: en yritä monistina kumota mitään fysiikan lakeja. Se, ettei jotain voida selittää fysiikan laeilla ei merkitse, että olemassa olevat lait kumoutuisivat. Luotan siis fysiikan op-

peihin, joita ilman mitään vakuuttavaa pohjaa mielen toiminnalle ei voida rakentaa. Mutta merkitystajunta ei nyt vaan ole nykyfysiikan opeilla selitettävissä, ainakaan vielä. Koneeseen ei ole saatu henkeä, valitettavasti. Ja merkitystajunta näyttölee ratkaisevaa roolia ihmisen reagoidessa ympäristöönsä ja erottaa hänet muista olennoista evoluution huipuksi.

Toiseksi: ”skitsofreeninen” ajattelu ei mielestäni rajoitu vain skitsofreniaksi nimettyyn sairauteen vaan – tarkoittaessaan jakomielistä ajattelua – sana on käyttökelpoinen laajemminkin ja ilmaisee silloin ajatuksen kaksijakoisuutta tai eheyden puutetta. En siis yhdy Lauerman näkemukseen, että se voitaisiin varata vain skitsofreniaksi nimetyn sairauden piiriin kuuluvaksi ilmiöksi. Jos Lauerma tuntee tästä itsensä loukatuksi – minkä vaikutelman hänen kirjoituksestaan sain – niin hänen kannattaisi miettiä miksi suhteuttaa ko. asian itseensä.

Kolmanneksi: ainutlaatuinen merkitystajuntamme kiistatta mahdollistaa ihmiselle sellaisen henkisyden, jo-

ta alemmilla evoluution tasoilla ei vielä esiinny. Sen myös käytäntö varmistaa. Ja se mahdollistaa myös kaiken ideologisoitumisen (tiedeuskovaisuuden) ulkopuolella pysymisen, oman järjen käytön, jota Lauerma ei kohdallani halua ymmärtää vaan pyrkii loke-roimaan minut – ehkä saadakseen niin otteen persoonastani. Näinhän virallinen ja valtaa käyttävä psykiatria juuri toimii ihmisen käytöstä kuvatessaan ja diagnooseilla numeroidessaan.

Neljänneksi: psyko-fyysiseen kokonaisuuteen uskovana arvostan myös materiaa ja idealisti olen vain sikäli, että uskon hengen voivan ohjata ainetta mutta monistina en usko henkeen, jota olisi ilman ainetta – en ainakaan vielä.

Seppo K.J. Utria